

بسم الله الرحمن الرحيم

عنوان :

دستاورد های حکمرانی مطلوب از دیدگاه نهج
البلاغه و امام خامنه ای (حفظه الله)

نویسندگان:

زینب احمدی

نسرین رنجبری تمبائویی

چکیده : مسئله حکمرانی همواره از ابتدای تاریخ بشر تاکنون مطرح بوده و به تبع آن هر حکومت دستاوردهایی دارد. هدف از تحقیق پیش رو آن است که دستاوردهای حکمرانی مطلوب را بشناسیم.

چرا که وجود حکومت در جامعه ضرورت اجتماعی گریز ناپذیر است که هیچ جامعه بشری نمی تواند از آن بی نیاز باشد. (کتاب حکومت و عدالت اجتماعی در دوران علی (علیه السلام) صفحه ۲۳) هدف از حکومت در اسلام با سایر حکومت ها تا حدودی متفاوت است ؛ به طوری که در دیدگاه اسلامی حکومت، ابزاری است در دست زمامدار برای اینکه اقامه قسط و عدل کند. و همچنین حکومت اسلامی حرکت به سوی الله است.

(کتاب حکومت و عدالت اجتماعی در دوران علی (علیه السلام) صفحه ۲۶) در این تحقیق به روش توصیفی به جمع آوری دستاوردها از دیدگاه نهج البلاغه و امام خامنه ای (حفظ الله) پرداخته شده است. نتیجه ی حاصل آنکه دستاوردهای حکمرانی مطلوب در دیدگاه آیت الله خامنه (حفظه الله) همان دست آوردهای مطرح شده توسط امیرالمومنین علی (علیه السلام) است. مقصد حاصل حکمرانی مطلوب نیز یکی می باشد.

واژگان کلیدی : دستاورد - حکمرانی - حکمرانی -
مطلوب - نهج البلاغه

مقدمه : هر حکومتی در طول تاریخ به طور قطع دستاورد هایی داشته است . بدیهی است که حکومت تراز که بر اساس دیدگاه نهج البلاغه باشد دستاورد های مطلوبی خواهد داشت . همچنین دیدگاه ولی امر مسلمین برخواسته از دیدگاه نهج البلاغه است . شناخت دستاورد های یک حکومت از این جهت دارای اهمیت است که مایه ی امید به آینده ی آن حکمرانی خواهد بود . حکومتی مطلوب است که مردم در بنای آن حکومت نقش دارند و خواهان آن حکمرانی هستند . زمانی می توانیم بگوییم حکمرانی مطلوب که نقش مردم در بنا و بقای آن حکومت اساسی است . شناخت دستاورد های حکمرانی به بقای آن حکومت می انجامد . و از آن جهت دارای اهمیت است که عامل امید به آینده و رضایت از شیوه ی حکمرانی می شود .

مفهوم شناسی :

در لغت:

حکمرانی: فرمانروایی - فرماندهی (دیکشنری آبادیس)

مطلوب : پسندیده - خواسته - دل پذیر - دل خواه -

شایسته (دیکشنری آبادیس)

دستآورد : آنچه که در راه بهبود بدست آمده است -

پیشرفت (سایت واژه یاب)

آیند.

۵- پیشرفت همه جانبه :

اگر بخواهیم در یک نگاه کلی مطلوبیت یک حکومت را مورد بررسی قرار دهیم، اولین گزینه توجه به پیشرفت های آن حکومت در همه ی جنبه هاست . در خصوص حکومت تراز این پیشرفته همه جانبه را هم در بُعد مادی و معنوی باید در نظر گرفت. چرا که بی شک حاکمیت مطلوب دینی به دنبال پیشرفت در ساحت وجودی انسان در جوامع است . اصل دین، پیروان خود را از تسلیم شدن در مقابل ظلم منع میکند.

و به مقابله ی با ظالم تشویق میکند؛ اسقرار دین عدالت و آزادی و معنویت و پیشرفت را به زندگی انسانها پیشنهاد میکند.(۱۳۸۹/۰۷/۲۷) بیانات در اجتماع بزرگ مردم قم این موارد پیشرفت در همه ی جهت ها را متذکر می شود .

توجه به این نکته ضروری است که ؛ پیشرفت منهای عدالت، از نظر اسلام اصلاً پیشرفت نیست.(۱۳۹۰/۰۱/۰۸) بیانات در جمع مردم و کارکنان صنعت نفت عسلویه

بنابراین پیشرفتی که در حکمرانی مطلوب باید باشد
پیشرفت همراه با عدالت و همه جانبه است .

۶- دست یابی به عدالت :

عدالت دغدغهی همیشگی و تاریخی بشر بوده و به تبع
احساس نیاز به عدالت که در طول تاریخ تا امروز در
مردم عمومیت داشته است . و متفکران بشر،
فیلسوفان و حکما در این مقوله وارد میدان شدند و
دغدغهی آنها نیز بوده است. بنابراین از قدیم‌ترین
دورانهای تاریخ تا امروز درباره‌ی عدالت و عدالت
اجتماعی به همین معنای عام، بحث شده است و نظریه
داده شده؛ ولی نقش ادیان استثنائی است. یعنی آنچه
که ادیان در طول زمان راجع به عدالت گفتند و
خواستند و اهتمام کردند، بی‌نظیر و استثنائی است. در
نظرات حکما و اندیشمندان، آن اهتمام ادیان مطلقاً
مشاهده نمیشود. (۱۳۹۰/۰۲/۲۷)

بیانات در دومین نشست اندیشه‌های راهبردی)
بنابر این بالا ترین دستاورد در حکمرانی رسیدن به
عدالت است . در بسیاری از حکمرانی ها به این نکته
توجه و بسا شعارهایی داده شده .

اما اسلام و قرآن بهترین نوع آن را ارائه داده اند .
دست آورد های دیگری چون :
۱- تأمین آزادی

۲- هویت بخشی به ملت مسلمان
نیز از دستاورد هایی است که از منظر آیت الله خامنه ای (حفظه الله تعالی) به آن پرداخته شده است .

نتیجه :

از دستاورد حکمرانی مطلوب عدالت است . چنان که در خطبه ها و نامه های نهج البلاغه بسیار به آن اشاره شده . و از اصول اصلی حکومت علوی است . در دیدگاه امام خامنه ای (حفظه الله تعالی) نیز به اهم بسیار اشاره شده و پیشرفت را همراه با عدالت بیان فرموده اند . و همچنین عدالت را در تمام ساحت های آن اعم از عدالت اقتصادی بیان فرمودند . حاکمیت دین نیز به عنوان اصل اساسی است که باید به آن توجه کرد چرا که عمل به اسلام ناب محمدی درست همان نسخه ای است که خداوند در ساحت تشریع عالم برای حکومت در نظر گرفته است ، حکومتی که دنیا و آخرت را شامل می شود . و این اهم همراه با مردم سالاری است ، آن چنان که امیرالمومنین علی (علیه

السلام) در نامه ۵۳ خطاب به مالک اشتر ، ایشان را به مردم گرایی و حق گرایی سفارش فرمودند . در نگاه امامین انقلاب نیز این اهم آمده و مردم سالاری دینی از گفته هایی است که با جمهوری اسلامی ایران همراه شده است . احیای عزت ، تأمین آزادی و مبارزه با فساد نیز در حکمرانی است که دینی باشد و از دستاورد های مطلوب آن به شمار می رود .

منابع :

۱- دیکشنری آبادیس

۲- سایت واژه یاب

۳- دشتی - محمد - چاپ اول - ۱۳۹۰ - ترجمه نهج

البلاغه- نشر سیب سبز .

۴- - فخریان- اسماعیل- چاپ سوم - پاییز ۱۴۰۲- ولایت

و انسان سازی- نشر شهید کاظمی.

۵- نیکوبرش- فرزانه- چاپ اول - فروردین ۱۳۸۶ -

کتاب حکومت و عدالت اجتماعی در دوران علی (علیه

السلام) - ناشر نغمه نواندیش.

۶-۶- پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار مقام

معظم رهبری [/https://farsi.khamenei.ir](https://farsi.khamenei.ir)